

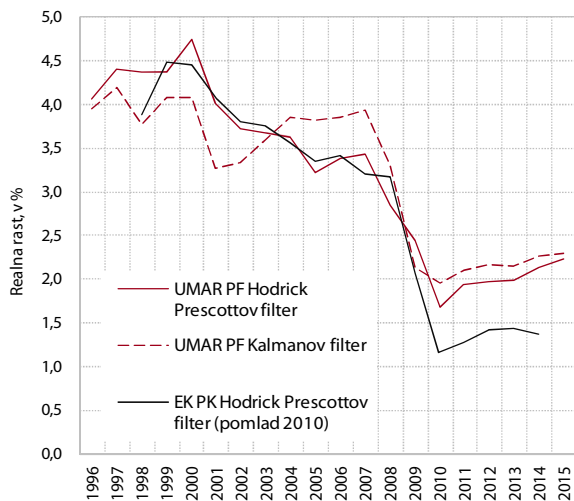
Jesenska napoved – potencialna rast BDP¹

Na osnovi zadnjih razpoložljivih statističnih podatkov in jesenskih napovedi gospodarske rasti UMAR, smo z metodo produkcijske funkcije pripravili ocene potencialne rasti BDP in proizvodne vrzeli. Model je ocenjen na osnovi letnih podatkov, pri čemer so za obdobje od leta 2010 upoštewane jesenske napovedi BDP. Na Sliki 1 prikazujemo primerjavo izračunane potencialne rasti z uporabo dveh različnih metod za izločitev ciklične komponente skupne faktorske produktivnosti (v nadaljevanju TFP). Prva metoda uporablja Hodrick-Prescottov filter (HP filter), druga pa bivariatni Kalmanov filter (KF).

Za primerjavo je prikazan tudi izračun potencialne rasti, ki ga je spomladi pripravila Evropska komisija (EK). Tudi ti izračuni temeljijo na metodi produkcijske funkcije, pri čemer Evropska komisija za izločitev ciklične komponente TFP zaenkrat uporablja HP filter.² Metoda z uporabo KF pa bo v prihodnje tudi uradna metoda Evropske komisije za večino članic EU. Uporaba bivariatnega KF, ki uporablja informacije o zasedenosti proizvodnih kapacitet za ugotavljanje cikličnosti, ima pred uporabo HP filtra več prednosti. Problem končnih vrednosti je pri KF manj izrazit kot pri HP filtru, manj je tudi revizij TFP z dodajanjem novih podatkov.³ Razlike med našimi izračuni s HP filtrom in izračuni EK so posledica različnih upoštevanih napovedi (spomladanske napovedi EK in jesenske napovedi UMAR) ter deloma tudi razlik v vhodnih podatkih⁴.

Izračuni kažejo, da je potencialna rast za prihodnje obdobje nižja glede na obdobje pred krizo. Izračuni z uporabo KF kažejo, da se je potencialna rast v obdobju pred krizo rahlo zviševala in se v zadnjih letih približala 4 %, po močnem padcu v letih 2008 in 2009 pa bo v prihodnjih letih nekoliko nad 2 %.

Slika 1: Potencialna rast BDP, primerjava različnih metodologij izračuna

Vir: UMAR.

Med posameznimi komponentami potencialne rasti (z uporabo KF) se v prihodnjih letih najbolj znižuje prispevek kapitala. Prispevek kapitala se je v letu 2009 znižal za več kot odstotno točko in tudi na srednji rok ne gre pričakovati hitre vrnitve na ravni pred krizo. Prispevek dela k potencialni rasti je relativno nizek skozi celotno preteklo obdobje, pričakovan

¹ V skladu z Uredbo o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna UMAR do konca aprila in do konca septembra posameznega leta preveri oceno rasti potencialnega bruto domačega proizvoda.

² Za podrobnejši opis metodologije glej F. D'Auria, Cécile Denis, K. Havik, K. Mc Morrow, C. Planas, R. Raciborski, W. Röger and A. Rossi: »The production function methodology for calculating potential growth rates and output gaps«, Economic Papers 420, July 2010, DG ECFIN.

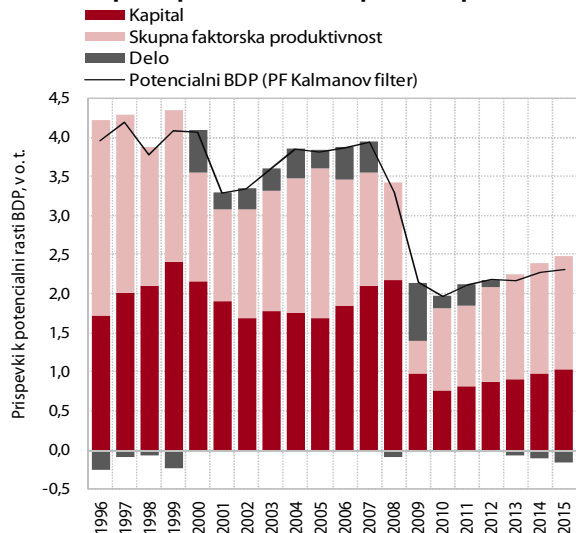
³ Več o ostalih prednostih uporabe KF v D'Auria in ostali (2010).

⁴ Od spomladi so bili objavljeni novi podatki glede letnih rasti BDP in zaposlenosti v obdobju 2006-2009, ki smo jih upoštevali pri izračunu potencialne rasti, prav tako pri seriji zaposlenosti po statistiki nacionalnih računov upošteevamo tudi popravek zaradi preloma v seriji v letu 2002.

prispevek pa se v prihodnje še manjša, predvsem zaradi zmanjševanja populacije v delovno aktivni starosti, glede na upoštevane Eurostatove projekcije. Precejšen padec je bil v letu 2009 tudi v prispevku TFP, vendar je tu pričakovano okrevanje hitrejše (gl. Slika 2).

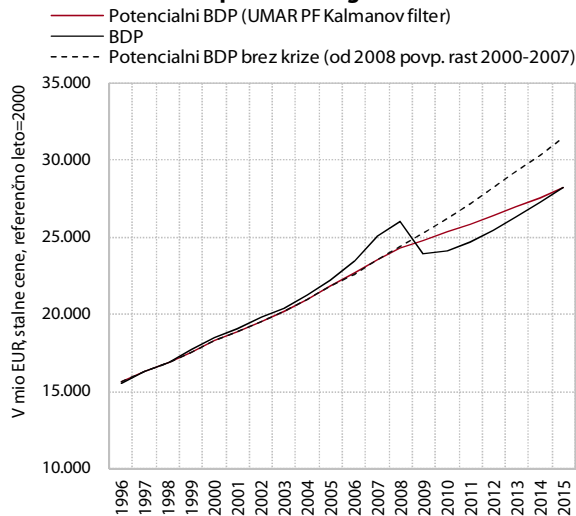
Slika 2: Prispevki posameznih komponent k potencialni rasti BDP (PF Kalmanov filter)

Vir: UMAR.

Naredili smo tudi simulacijo izgube v ravni potencialnega BDP zaradi krize. Primerjava dejanskega BDP (v stalnih cenah) z zadnjimi izračuni potencialnega BDP kaže, da smo iz BDP nad potencialnim do leta 2008 (pozitivna proizvodna vrzel) padli precej pod potencialni BDP v letu 2009, po projekcijah pa se bo negativna proizvodna vrzel ohranjala vse do leta 2015. Na Sliki 3 je prikazana tudi izguba potencialnega BDP v primerjavi s scenarijem brez krize, kjer je bila za projekcijo upoštevana povprečna rast potencialnega BDP v obdobju 2000-2007.

Slika 3: Raven BDP in potencialnega BDP

Vir: UMAR.